

Erätaidot: HUKASSA? - pelastautumistaidot

3. vuosi:
JOUTSEN

AIHE: Eksymisen varalle

SUORITUSPAIKKA: Retki

KESTO: 2 tuntia

TAVOITE: Polunkävijä saa tietoja ja taitoja mahdollista eksymistilannetta varten.

SISÄLLÖT:

- Miten toimia eksymistilanteessa
 - olinpaikan määrittäminen
 - avunpyyntö tarvittaessa
- Selviytyminen olinpaikassa
 - suojautuminen
 - hätämajoite

TARVIKKEET:

- Reppuun juotavaa, syötävää, puukko, tulentekovälineet, ensiapupakkaus, puhelin, lämmintä vaatetta
- Alueen karttoja ja kompassseja
- Puukkoja, narua, sadesuoja, avaruushuopa tai pressu hätämajoitteen tekoa varten
- Jotakin syötävää loppuherkuksi

Toiminta

1. ALOITUS: SARDIINIPIILO

kesto noin 15 minuuttia

Leikitään sardiinipiiloo. Yksi lähtee piiloon ja sovitun ajan päästä muut pääsevät etsimään häntä. Kun joku löytää piilossa olijan, hän jää samaan piiloon. Jatketaan, kunnes kaikki ovat löytäneet piilon. Ensimmäiseksi löytänyt saa nyt lähteä piiloon vuorostaan.

2. AIHEEN KÄSITTELY: EKSYMINEN

kesto noin 60 minuuttia

- Käydään eksymisasioiden teoriaa läpi ohjaajan johdolla (katso lisätietoa liitteestä 1)
- Suojautumisessa huomioidaan vuodenajat/ilma
 - Kosteus, kylmyys, tuuli
- Käytännön harjoittelua: mennään metsään ohjaajan johdolla ja etsitään kartalta paikka missä ollaan
- Harjoitellaan hätämajoitteiden tekoa
 - Majoitteet voidaan testata heiluttamalla niitä (tuuli) ja kaatamalla päälle vettä (sade)

3. LOPETUS: KAIKKI TALLELLA

kesto noin 5 minuuttia

Illoitaan siitä, että kaikki ovat tallella ja syödään retkieväitä. Voidaan myös tehdä nuotio ja valmistaa retkiruokaa.

+ HARTAUS

- Luetaan Psalmi 56:4. Daavid kirjoittaa siinä, että hän löytää turvan Jumalasta. Samoin mekin voimme turvautua Jumalaan kaikissa tilanteissa, myös niissä yllättävissä ja pelottavissa.
- Kerro oma kokemuksesi siitä, miten Jumala on auttanut. Voit myös pyytää polunkävijöitä jakamaan heidän kokemuksiaan Jumalan avusta.
- Kysy polunkävijöiltä rukousaiheita ennen yhteistä rukousta.

KERTAUS SEURAAVASSA KERHOSSA PIDETTÄVÄKSI

kesto noin 5 minuuttia

Tietokilpailu oikein/väärin väittämillä liitteestä 2.

Lisäksi voidaan käydä läpi jutellen, mitä kannattaa tehdä, jos tajuaa olevansa eksyksissä. Voidaan myös muistella hätmajoitteiden tekoa.

Lisätietoa

TIETOA AIHEESTA

- <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/turvallisuus/hatatilanteet/eksyminen>
- <https://fi.scoutwiki.org/Hätämajoitteet>
- Internetistä lisätietoa hakusanoilla: eksyminen, hätmajoite

LIITTEET

- Liite 1: Toimintaohjeet eksyneelle
- Liite 2: Kertaus

TAUSTAKUVAN LÄHDE: [FreeVector.com](https://www.freevector.com/free-forest-landscape-background-vector-18894)

Liitteet

LIITE I: Toimintaohjeet eksyneelle

Luontoon lähtiessä on hyvä varautua myös eksymisen varalta. Eksyminen voi tapahtua kenelle tahansa. Hetkellinen eksyksissä olo voi jäädä jännittäväksi retkeilymuistoksi, mutta jos eksyksissä olo jatkuu pitempään, voi tulla hätä. Käydään läpi, että mitä on hyvä tehdä ennen retkeä ja sitten jos huomaa olevansa eksyksissä.

Ennen retkeä

- kerro jollekin mihin olet menossa ja koska olet suunnitellut tulla takaisin
- tutki alueen karttaa, jotta sinulla on yleiskäsitys siitä, mihin olet menossa
- pakkaa reppuun juotavaa, syötävää, tulentekovälineet, ensiapupakkaus, puhelin, lämmintä vaatetta, kompassi ja kartta
- lataa puhelimeen 112-sovellus ja varmista, että akku on täynnä
- kun lähdet autolta, paina mieleesi mihin suuntaan ja millaisten maamerkkien luota lähdet

Jos huomaat eksyneesi

- istu alas ja rauhoitu
- syöminen ja juominen voi auttaa piristämään ja rauhoittamaan mieltä
- mieti rauhassa mikä on viimeisin paikka, jossa vielä tiesit olinpaikkasi, osaatko sanoa missä suunnassa se oli? Palaa siihen paikkaan, jos tiedät miten pääset sinne.
- istu hiljaa ja kuuntele. Kuuletko autojen ääntä tai muita "sivistyksen ääniä". Lähde niitä kohti.
- yritä paikallistaa itsesi kartan ja kompassin avulla. Kun tiedät, missä olet, päätä mikä on paras reitti lähimmälle tielle.
- Jos löydät tien tai polun, kulje sitä pitkin mielestäsi todennäköisempään suuntaan.
- jos et löydä omin avuin pois, soita hätänumeroon. 112-sovellus kertoo hätäkeskukselle olinpaikkasi ja antaa sinulle ohjeita selviämiseen. (Mikäli puhelin ei toimi, tätä ei voi tehdä.)

Jos olet yhä eksyksissä

- valitse todennäköisin suunta, josta vastaan tulee tie, joki, tunturi tai joku selkeästi löydettävä kohde. Lähde kulkemaan sitä kohti. Ota maastosta kaukaa kiintopiste, jolla estät ympyrän kulkemisen.
- Jos sää on huono kulkemiseen tai väsymys estää kulkemisen, pysähdy syömään ja lepäämään. Jos eväät on syöty, voi luonnosta syödä syötäviä kasveja.
- Jos olet ollut jo pitempään eksyksissä, etsijät on saatettu lähettää jo perään. Silloin jätä itsestäsi jälkiä tai merkkejä maastoon. Voit myös hakeutua avoimelle alueelle ja tehdä sinne ylhäältä näkyvän merkin. Nuotio on myös hyvä idea, koska se rauhoittaa mieltä ja näkyy kauas.
- Tarvittaessa rakenna hätämajoite, joka pitää sinut kuivana ja mahdollisimman lämpimänä.

Hätämajoitteen teko

- Hätämajointe suojaa sateelta ja tuulelta, mutta voi myös suojata kylmältä.
- Hyödynnä luonnon muotoja ja elementtejä.
- Erilaisia hätämajoitteita:
 - o Kuusen rungon viereen alaoksien alle voi kömpiä suojaan. Oksat suojaava ylhäältä ja sivuilta. Voit tuoda lisää oksia patjaksi eristämään alhaaltapäin. Tällainen suoja saattaa pitää huonosti tuulta tai sadetta, mutta on helppo tehdä.
 - o Laavumaisen suojan voi rakentaa asettamalla oksia ja riukuja kaatunutta puuta, kiveä tai kalliota vasten.
 - o Suojan voi rakentaa myös kahden puun väliin niin, että niiden väliin kiinnittää riu'un, jonka varaan kasaa risuja ja havuja.
 - o Talvella suojan voi rakentaa lumeen.
 - o Jos mukana on sadesuojia tai muita vastaavia, näistä voi rakentaa suojan melko helpostikin.

LIITE 2: Kertaus

Ovatko väittämät oikein vai väärin? Jos väittäjä on oikein, nosta peukku pystyyn, jos taas väärin, laita peukku alaspäin.

1. Ei kannata kertoa kenellekään, mihin on menossa.
2. Ota retkelle mukaan lämmin vaate taukoja varten.
3. Jos huomaat eksyneesi, ei kannata hätäntyä.
4. Jos huomaat eksyneesi, lähde juoksemaan.
5. Kompassi näyttää, missä olet.
6. Kompassi näyttää ilmansuunnat ja auttaa kääntämään kartan oikeaan asentoon.
7. Jos olet eksynyt ja väsynyt, kannattaa pysähtyä syömään ja lepäämään.
8. Hätämajoitteen tarkoitus on suojata sateelta ja tuulelta.
9. Talvella hätämajoitteen voi rakentaa jään alle.
10. Nuotio auttaa etsijöitä löytämään eksyneen.